

JAMES JOYCE: MAČAK I VRAG

Dragi moj Stevie,

prije nekoliko dana poslao sam ti mačka punjenog bombonima, ali ti možda ne znaš priču o mačku iz Beaugencyja.

Beaugency je stari gradić na obali Loire, najduže francuske rijeke. Ta je rijeka ne samo dugačka, nego i vrlo široka, za Francusku, barem.

Pokraj Beaugencyja rijeka je toliko široka da bi morao napraviti najmanje tisuću koraka kad bi htio prijeći s jedne obale na drugu.

U davna vremena, kad bi stanovnici Beaugencyja željeli prijeći rijeku, morali su to činiti brodom, jer nije bilo mosta. A sami ga nisu mogli sagraditi, niti su imali novca da kome plate kako bi im sagradio most. Što su mogli učiniti?

Vrag, koji je uvijek čitao novine, doznao je za njihov problem, pa je navukao svečano odijelo i pošao u posjet gradonačelniku Beaugencyja koji se zvao Monsieur Alfred Byrne.

Taj gradonačelnik također se jako volio svečano odijevati. Nosio je grimiznu halju, a oko vrata imao je težak zlatni lanac, čak i kad bi spavao, sav svinut kao perec, dodirujući koljenima usta. Vrag je ispričao gradonačelniku što je pročitao u novinama, te je rekao da bi on mogao napraviti most za građane Beaugencyja kako bi mogli do mile volje prelaziti rijeku.

Rekao je da može postaviti most čvršći i ljepši od ijednog drugog, i da to može učiniti za jednu jedincatu noć. Gradonačelnik ga je upitao koliko novca traži za gradnju takva mosta.

- Ne tražim nikakav novac – rekao je vrag.
- Tražim samo to da prvi tko prijeđe most pripadne meni.
- Dobro – rekao je gradonačelnik.
- Spustila se noć i svi građani Beaugencyja pošli su na spavanje.

Svanulo je jutro.

A kad su građani izvirili kroz prozore, počeli su uzvikivati:

O, tako mi Loire, kakav krasan most!

Jer vidjeli su krasan i čvrst kameni most koji je premošćivao široku rijeku.

Svi su potrčali do početka mosta i pogledali na drugu stranu. Na drugoj strani mosta stajao je vrag, čekajući da zgrabi onoga tko ga prvi prijeđe. Ali u strahu od vraga, nitko se nije usudio prijeći preko mosta.

Tada se začuše fanfare – to je bio znak ljudima da utihnu – i pojavi se gradonačelnik Monsieur Alfred Byrne u svojoj veličanstvenoj grimiznoj halji i s teškim zlatnim lancem oko vrata. U jednoj ruci nosio je kantu vode, a pod drugom rukom nosio je mačka. Kad ga je ugledao s druge strane mosta vrag je prestao plesati i podigao svoj dugačak dalekozor.

Građani su se došaptavali, a mačak je gledao gradonačelnika, jer u gradu Beaugencyju mačkama je dopušteno gledati gradonačelnike.

Kad se umorio od gledanja gradonačelnika (jer je gledanje gradonačelnika zamorno čak i mačjem rodu), mačak se počeo igrati gradonačelnikovim zlatnim lancem.

Kad je gradonačelnik došao do početka mosta, svi su muškarci suspregnuli dah, a žene obuzdale jezike.

Gradonačelnik je spustio mačka na most i, brzo kao misao – pljus! – izlio prema njemu kantu vode.

Mačak koji se tako našao između vraga i kante vode donio je odluku u tren oka i pojurio je preko mosta kao zec, ravno vragu u ruke.

Vrag je bio ljutit kao vrag.

- Gospodo Prevaranti – vikao je na francuskom preko mosta – vi niste nikakva gospoda! Vi niste ništa drugo nego mačci!

A mačku je rekao: - *Viens ici, mon petit chat! Tu as peur, mon petit chou-chat? Tu as froid, mon pau petit chou-chat? Viens ici, le diable t'emporte! On va se chauffer tous les deux.*

(A to je na traljavom francuskom otprilike značilo: Dođi k meni, maco moja! Micica-macica, jesi li se ti meni uplašio? Je li ti hladno, micica-macica? Dođi ovamo, vrag će te odnijeti! Sad ćemo se nas dvojica ugrijati.)

Pa je otišao s mačkom u naručju.

I od tada građane toga grada zovu „les cats de Beaugency”, što znači „mačci iz Beaugencyja”.

A most je još uvijek tamo, a ondje su i dječaci koji šetaju, i voze bicikle, i igraju se na mostu.

Nonno

P.S. Vrag se najčešće služi vlastitim jezikom koji se zove belzebubski, a koji on sam izmišlja dok govori, ali kad je jako ljutit, onda vrlo dobro govori vrlo loš francuski, iako oni koji su ga čuli vele da ima jak strani naglasak, kao putujući cirkusanti.

Preveo i prilagodio: Ludwig Bauer

Izdavač: Mozaik knjiga, Zagreb